

Socialdepartementet

Yttrande över betänkandet Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS, SOU 2025:39

Jönköpings kommun har tagit del av betänkandet "Digital teknik på lika villkor – En reglering för socialtjänsten och verksamhet enligt LSS" (SOU 2025:39).

Jönköpings kommun är i grunden positiv till utredningens förslag om en generell och teknikneutral reglering för användning av digital teknik inom ramen för socialtjänstlagen (SoL) och lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS).

Vi bedömer att ett tydligare lagstöd kan bidra till att undanröja osäkerhet kring vad som är juridiskt möjligt och skapa förutsättningar för en mer likvärdig användning av digital teknik ur ett nationellt perspektiv. Detta är särskilt viktigt när kommunerna står inför stora demografiska och kompetensmässiga utmaningar.

Samtidigt vill Jönköpings kommun understryka att lagändringar i sig inte garanterar en framgångsrik implementering. De största utmaningarna ligger ofta i att förändra arbetssätt och processer. För att lyckas krävs att både individers och personalens anpassningsförmåga beaktas när ny teknik införs.

För att förankra och skapa nytta, värde och trygghet gällande digital teknik för den enskilde krävs ett förändringsarbete där medarbetare och chefer ges möjlighet att reflektera över tekniken, dess syfte och hur den påverkar relationen till brukaren. Former för samskapande där individens perspektiv fångas behöver nyttjas i större utsträckning på olika nivåer. Arbetet måste utgå från individens behov och vara ett verktyg för ökad självständighet, trygghet och delaktighet – inte ett självändamål.

Med detta i åtanke ser vi ett fortsatt behov av SKR:s stöd med kunskapsunderlag, metodstöd och vägledningar för hur digital teknik kan implementeras i praktiken på ett etiskt, rättssäkert och användarcentrerat sätt. Inför lagen är vi alla lika, dock skiljer sig kommuners förutsättningar åt vad gäller geografi, demografi och socioekonomi – perspektiv som bör beaktas i ett nationellt stöd.

Jönköpings kommun välkomnar vidare att utredningen tydligt adresserar frågor om integritet och rättssäkerhet för sårbara grupper, inte minst personer med nedsatt beslutsförmåga och barn.

Samtidigt ser vi positivt på att utredningen föreslår en ordning för användning av digital teknik även när uttryckligt samtycke inte kan inhämtas från en person med nedsatt beslutsförmåga. Detta med anledning av att den enskildes vilja så långt möjligt ska klarläggas, och insatsen får endast ges om det inte finns några tecken på att personen skulle ha motsatt sig. Detta tydliggörande stärker rättssäkerheten samtidigt som det möjliggör användning av digital teknik även för personer som annars riskerar att exkluderas.

Utredningens bedömning att reformen inte medför ökade kostnader för kommunerna behöver nyanseras. Även om användningen av digital teknik enligt förslaget inte är obligatorisk, bedömer vi att omvärldens förväntningar, demografiska förändringar, interna effektiviseringskrav och brukarnas behov i praktiken kommer att skapa ett behov av att införa nya tekniska lösningar.

Ett sådant införande innebär initiala investeringar i teknik, kompetensutveckling, förändringsledning och utbildning. Därtill tillkommer löpande kostnader för licenser och underhåll, vilket är branschpraxis. Dessa kostnader måste beaktas och långsiktigt vägas mot de potentiella effektiviseringsvinster som reformen kan ge.

Till sist förutsätter en välfungerande implementering respekt och insikt kring mjukare värden som förtroende, förståelse och delaktighet – faktorer som ingen lagstiftning ensam kan reglera, men som måste vara centrala i varje förändringsarbete.

Sammanfattningsvis ställer sig Jönköpings kommun positiva till utredningens förslag, men vill samtidigt understryka vikten av att lagstiftning följs av stödjande insatser för att verklig förändring ska kunna åstadkommas.

JÖNKÖPINGS KOMMUN

Mona Forsberg (S)
Kommunstyrelsens ordförande

Johan Fritz
Stadsdirektör